

Декларація прав дитини

Проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1959 р.

Преамбула

Беручи до уваги:

що народи Об'єднаних Націй знову підтвердили в Статуті свою віру в основні права людини і в гідність та цінність людської особи і сповнені рішучості сприяти соціальному прогресові та поліпшенню умов життя при більшій свободі;

що Організація Об'єднаних Націй у Загальній декларації прав людини проголосила, що кожна людина повинна володіти всіма зазначеними в ній правами і свободами без будь-яких відмінностей за такими ознаками як раса, колір шкіри, стать, мова, релігія, політичні або інші переконання, національне чи соціальне походження, майновий стан, народження чи інша обставина;

що дитина внаслідок її фізичної і розумової незрілості потребує спеціальної охорони і піклування, включаючи і належний правових захист, як до, так і після народження;

що необхідність у такій спеціальній охороні була вказана в Женевській декларації прав дитини 1924 року і вказана у Загальній декларації прав людини, а також у статутах спеціалізованих установ і міжнародних організацій, що займаються питаннями добробуту дітей;

що людство зобов'язане давати дитині краще, що вона має,

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ проголошує цю ДЕКЛАРАЦІЮ ПРАВ ДИТИНИ

з метою забезпечити дітям щасливе дитинство і користування, для їхнього власного блага і блага суспільства, правами і свободами, які тут передбачені, і закликає батьків, чоловіків і жінок як окремих осіб, а також добровільні організації, місцеву владу і національні уряди до того, щоб вони визнавали і намагалися дотримуватися цих прав шляхом законодавчих та інших заходів, поступово застосовуваних відповідно до таких принципів:

Принцип 1. Дитині повинні належати всі зазначені в цій Декларації права. Ці права мають визнаватися за всіма дітьми без будь-яких винятків і без відмінностей чи дискримінацій за ознакою раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, народження або іншої обставини, що стосується самої дитини чи її сім'ї.

Принцип 2. Дитині законом або іншими засобами повинен бути забезпечений спеціальний захист і надані можливості та сприятливі умови, які дозволили б їй розвиватися фізично, розумово, морально, духовно та у соціальному відношенні здоровим і нормальним шляхом і в умовах свободи та гідності. При виданні з цією метою законів головним міркуванням має бути найкраще забезпечення інтересів дитини.

Принцип 3. Дитині має належати від її народження право на ім'я і громадянство.

Принцип 4. Дитина повинна користуватися благами соціального забезпечення. Їй має належати право на здорове зростання і розвиток; із цією метою спеціальні догляд і охорона повинні бути забезпечені як їй, так і її матері, включно з належним допологовим і післяпологовим доглядом. Дитині має належати право на відповідне харчування, житло, розваги і медичне обслуговування.

Принцип 5. Дитині, яка є неповноцінною у фізичному, психічному або соціальному відношенні, повинні забезпечуватися спеціальні режим, освіта і піклування, необхідні з огляду на її особливий стан.

Принцип 6. Дитина для повного і гармонійного розвитку її особи потребує любові та розуміння. Вона повинна, якщо це можливо, зростати під опікою і відповідальністю своїх батьків і, в усякому разі, в атмосфері любові і моральної та матеріальної забезпеченості; малолітню дитину не слід, окрім тих випадків, коли є виняткові обставини, розлучати зі своєю матір'ю. На суспільстві і на органах публічної влади повинен лежати обов'язок здійснювати особливе піклування про дітей, які не мають сім'ї, і про дітей, які не мають достатніх засобів для існування. Бажано, щоб багатодітним сім'ям надавалася державна або інша допомога на утримання дітей.

Принцип 7. Дитина має право на здобуття освіти, яка має бути безкоштовною і обов'язковою, в усякому разі на початкових стадіях. Їй має даватися освіта, яка сприяла б її загальному культурному розвитку і завдяки якій вона могла б на основі рівності можливостей розвинути свої здібності та особисте мислення, а також усвідомлення моральної та соціальної відповідальності, і стати корисним членом суспільства.

Якнайкраще забезпечення інтересів дитини має бути керівним принципом для тих, хто відповідає за її освіту і навчання; ця відповідальність лежить насамперед на її батьках.

Принцип 8. Дитина повинна за всіх обставин бути серед тих, хто першими одержують захист і допомогу.

Принцип 9. Дитина повинна бути захищена від усіх форм недбалого ставлення, жорстокості та експлуатації. Вона не повинна бути об'єктом торгівлі в будь-якій формі.

Дитину не слід брати на роботу до досягнення нею належного вікового мінімуму; їй ні в якому разі не повинні доручатися чи дозволятися роботи або заняття, які були б шкідливі для її здоров'я чи освіти або перешкоджали її фізичному, розумовому чи моральному розвитку.

Принцип 10. Дитина має бути захищена від практики, яка може заохочувати расову, релігійну або будь-яку іншу форму дискримінації. Вона повинна виховуватися в дусі взаєморозуміння, терпимості, дружби між народами, миру і загального братерства, а також у повному усвідомленні, що її енергія та здібності мають бути присвячені служінню на користь інших людей.